

Maja Bitenc (1980) je sociolingvistka, raziskovalka in docentka na Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Strokovno se posveča predvsem variantnosti govorjene slovenščine, jezikovnim stališčem in ideologijam, razmerju med jezikom, identiteto in družbo.

Po diplomu iz angleščine in slovenščine ter delovnih izkušnjah v medijih in šolstvu se je na Filozofski fakulteti zaposlila najprej kot mlada raziskovalka in asistentka, nato kot sodelavka pri različnih projektih, tudi kot vodja in izvajalka lastnega podoktorskega projekta. Danes deluje kot raziskovalka v okviru raziskovalnega programa. Njena slovenistična diplomska naloga o Slovencih v Nemčiji je prejela Prešernovo nagrado in nagrado Urada vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu, njena doktorska disertacija o jeziku na poti med Idrijskim in Ljubljano pa nagrado Filozofske fakultete za najboljšo disertacijo s področja jezikoslovja.

Z Idrijskega se je po pretežno ljubljanskih dijaških in študijskih letih ter poroki preselila na Dolenjsko, kjer krajši delovni čas usklajuje s polno družinsko dinamiko in ustvarjalnimi zanimanji. Vsakodnevno prepletanje govorov in tišin ji predstavlja navdih za radovedno raziskovanje jezika, ljudi in odnosov – širokega, visokega, globokega življenja v gibanju, v vsej pestrosti in barvitosti.

Kaj se zgodi z govorom, ko se vsak dan giblje med lokalnim in urbanim, med Ribnico in Ljubljano, med domačim in službenim, tudi zasebnim in javnim? Monografija ponuja poglobljen vpogled v jezikovno življenje posameznikov, ki sredi vsakdanjega življenja prehajajo med bolj ali manj narečnim in standardnim jezikom, med intimnim in formalnim, med lastno identiteto in pričakovanji okolja. Z analizo spontanih samosnemanih pogovorov, metajezikovnih razmislekov v sociolingvističnih intervjujih in družbenega konteksta razkriva, kako se govor spreminja, prilagaja in prepleta. Govorci med vrsticami razkrivajo ponos in zadrego, občutek domačnosti in tujosti – vse, kar se v sodobni, mobilni družbi skriva v jeziku.

Zanimivo, da s sokrajani, ki jih srečam v trgovini pa zunaj po Ribnici, bolj po ribniško govorim kakor doma. Mogoče je to en avtomatski odziv moje podzavesti, ki si želi, da bi po obdobju v Ljubljani pripadala tej skupnosti.

V Ljubljani sem na splošno začela spreminjati govor, tako da sem ga potem tudi tam in tukaj obdržala. Doma so rekli: »Ljubljanska srajca je prišla.«

Ob začetku študija sem nekako kar preklopil bolj v zbornu in sem kakšno besedo, ki bi bila bolj ribniška in je drugi ne bi razumeli, raje malo pretvoril, tako da je bilo treba malo procesirati.

Ko je prišla sošolka iz vrtca in sem hotela ne v narečju govoriti, so starši rekli: »Kaj se pa to afnaš, zakaj pa tako po nobel se zdaj pogovarjaš?« Izgledalo je, kakor da ni prav, kar delam.

MAJA BITENC

GOVOR V GIBANJU MED RIBNICO IN LJUBLJANO

GOVOR V GIBANJU
MED RIBNICO IN LJUBLJANO

MAJA BITENC

FF

UNIVERZA V LJUBLJANI
Filozofska fakulteta

Monografija predstavlja nadaljevanje avtoričinega pionirskega dela, ki prinaša nove metode in pristope k preučevanju govorjenega jezika, zlasti narečnega govora, v luči teorije jezikovnih stališč in drugih socialnopsiholoških dejavnikov. Medtem ko so takšne raziskave na Zahodu že skoraj stalnica, pri nas iz primeža tradicionalnega pristopa šele v zadnjem času pogumno stopajo v ospredje – in ta monografija pomeni pomemben korak naprej.

*prof. dr. Mojca Smolej,
Filozofska fakulteta
Univerze v Ljubljani*

Raziskava s področja variantnostne sociolingvistike in socialne psihologije jezika je svež in aktualen prispevek, razčlenjen na avtentični jezikovni praksi. Avtorica z njo dopolnjuje naša spoznanja o govorni rabi med standardnim in narečnim jezikom ter jo uokvirja v družbene in psihološke okoliščine, zaradi česar so njena spoznanja toliko bolj relevantna in jezikovne izbire utemeljene ko(n)tekstualno.

*prof. dr. Monika Kalin Golob,
Fakulteta za družbene vede
Univerze v Ljubljani*